

Заклучения на Съвета от 20 май 2014 г. относно осигуряване на качество в подкрепа на образованието и обучението

(2014/C 183/07)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ ПОЛИТИЧЕСКИЯ КОНТЕКСТ НА ТЕЗИ ЗАКЛУЧЕНИЯ, ИЗЛОЖЕН В ПРИЛОЖЕНИЕТО КЪМ НАСТОЯЩИЯ ДОКУМЕНТ,

ПРИВЕТСТВА:

постигнатия напредък в изграждането на култура на непрекъснато подобряване на качеството в системите за образование и обучение в Европа — макар и в различна степен поради различните начални точки — както бе отбелязано в редица неотдавнашни доклади на Комисията ⁽¹⁾.

СЧИТА, ЧЕ:

1. Като фактори от ключово значение в усилията за по-добри работни места, по-висок растеж и конкурентоспособност системите за образование и обучение в ЕС са изправени пред значителни предизвикателства, които могат да бъдат преодоляни с помощта на непрекъснато подобряване на качеството. Тези предизвикателства включват: разширяване на достъпа, намаляване дела на преждевременно напускащите системата и повишаване на дела на задържане в системата, подкрепа за новаторски форми на учене и гарантиране, че учащите се получават знанията, уменията и компетентностите, нужни за едно приобщаващо общество, активно гражданство, учене през целия живот и пригодност за заетост, независимо от социалното и икономическото си положение.
2. Механизмите за осигуряване на качество могат да играят важна роля за подпомагане на институциите за образование и обучение и създателите на политиките в преодоляването на тези предизвикателства, като се гарантира, че качеството на системите за образование и обучение и на отделните институции отговаря на целите. Осигуряването на качество — като част от мерките, предприемани от правителствата и институциите — повишава прозрачността и укрепва доверието в адекватността и качеството на знанията, уменията, компетентностите и квалификацията, което на свой ред се основава на доверие в качеството на институциите и доставчиците на услуги в областта на образованието и обучението.
3. Европейските инструменти за осигуряване на качество, използвани наред с Европейската квалификационна рамка (ЕКР), квалификационната рамка за Европейското пространство на висше образование и свързаните с тях национални квалификационни рамки, допринесоха заедно за изграждането на култура на качество в институциите за образование и обучение, което на свой ред улесни и мобилността с цел учене или работа между отделните държави и системи.
4. В контекста на натрупания опит във висшето образование и в професионалното образование и обучение гъвкавите договорености за осигуряване на качество могат да подкрепят подобряването на качеството при неформалното и самостоятелното учене във всички сектори на образование и обучение, както и да осигурят решения на все по-често срещаните явления като отворените образователни ресурси и трансграничното образование, включително франчайзинга ⁽²⁾.

ПРИЕМА, ЧЕ:

1. Съществува значително поле за разработване на по-ефективни подходи към осигуряване на качеството във всички сектори на образованието и обучението, които не се изчерпват с контролни списъци, а са насочени към изграждането на реално възприета култура за подобряване на качеството в преподаването и ученето, която може да повиши стандартите и да подобри учебните резултати.
2. Осигуряването на качество — в рамките на непрекъснато подобряване на качеството — следва да подкрепи реформите на системите за образование и обучение в съответствие с националните програми и програмите на ЕС за реформи.
3. В областта на висшето образование осигуряването на качество — особено вътрешното осигуряване на качество — е все по-ефективен инструмент за подпомагане на висшите училища при постигането на техните цели. Моделът на външното осигуряване на качество се различава в различните държави членки в зависимост от националните потребности и особености, като програмното акредитиране и оценяването на институционално равнище, наред с останалото, допринасят за повишаване на доверието и подобряване на стандартите.

⁽¹⁾ Вж. приложението („Друг контекст“).

⁽²⁾ Трансграничното образование включва предоставянето на услуги в областта на висшето образование в чужбина посредством филиали или в рамките на франчайзинг или споразумения за валидиране, сключени между институцията износител и получаващата институция.

Тенденцията при външното осигуряване на качество към оценяване на институционално равнище нараства, като дава възможност на висшите училища да адаптират предлаганото от тях обучение по по-гъвкав начин, който отговаря на техните собствени потребности, както и на потребностите на учащите се, на пазара на труда и на обществото.

4. В същата област трансграничното сътрудничество в осигуряването на качество следва да играе решаваща роля при изграждането на доверие и повишаването на стандартите за качество, за подкрепата на образователната мобилност, за подобряването на условията за съвместни програми и за улесняване на безпрепятственото функциониране на трансграничното висше образование и франчайза във висшето образование. Откриването на възможности пред агенциите за осигуряване на качество да предлагат трансгранично осигуряване на качество посредством Европейския регистър за осигуряване на качество във висшето образование (EQAR), като същевременно спазват националните изисквания, следва да спомогне за поощряване на европейското измерение в осигуряването на качество и за улесняване на трансграничното оценяване и опростяването на процедурите за съвместни програми.
5. В областта на професионалното образование и обучение (ПОО) инструментите за даване на насоки и материалите за обучение, разработени в рамките на мрежата EQAVET⁽¹⁾, послужиха в подкрепа на напредъка към култура на качеството в държавите членки, като повечето от тях вече са въвели или са в процес на разработване на национален подход към осигуряване на качество, съобразен с EQAVET. Следва да се положат повече усилия, особено за да се гарантира, че в договореностите за осигуряване на качество подробно се вземат предвид резултатите от ученето и са предвидени решения за неформално учене и учене в процеса на работа, в системите за формално и неформално учене, както е подходящо в националния контекст.
6. Натрупаният по линия на EQAVET опит може да послужи като основа за разработването на цялостен подход към осигуряването на качество в сферата на ученето за възрастни.
7. По-голямата прозрачност между осигуряването на качество в отделните сектори и в договореностите за валидиране на неформалното и самостоятелното учене — включително всички форми на онлайн учене — ще спомогне и за изграждането на доверие и безпрепятственото преминаване между различните сектори и страни.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНАТА ПРАКТИКА И ПРИ НАДЛЕЖНО ЗАЧИТАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДАРНОСТ, ДА РАБОТЯТ С ПОДХОДЯЩИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ С ЦЕЛ:

1. Развиване и поощряване на култура за подобряване на качеството в образованието и обучението, с оглед на подобряване качеството на знанията, уменията и компетентностите, придобивани от учащите се, както и качеството на учебния процес, и подходящо оползотворяване на европейските инструменти, свързани с осигуряване на качество.
2. Укрепване на капацитета на механизмите за осигуряване на качество, за да бъдат в крак с текущите и бъдещите тенденции в образованието и обучението, като например всички форми на онлайн учене, и гарантиране, че мандатът на органите за осигуряване на качество е достатъчно гъвкав в това отношение.
3. Осигуряване на по-голяма прозрачност по отношение на резултатите от оценките на качеството.
4. Оползотворяване на възможностите за финансиране по програмата „Еразъм+“ с цел разработване на новаторски транснационални проекти, които да укрепят капацитета на осигуряването на качество да подпомага устойчивите реформи в ЕС в образованието и обучението и, където е целесъобразно, оползотворяване на европейските структурни и инвестиционни фондове за насърчаване на развитието на системи за образование и обучение с осигурено качество.
5. Подпомагане, чрез осигуряване на качество, на насърчаването на качествено преподаване в образованието и обучението.
6. В рамките на процеса от Болоня, предоставяне на подкрепа за протичащото преразглеждане на стандартите и насоките за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование, за да се подобрят тяхната яснота, приложимост и пригодност, в т.ч. техният обхват, като се постави акцентът върху повишаването на стандартите за качество.
7. Където е уместно, насърчаване на трансграничното сътрудничество между органите за осигуряване на качество във всички сектори и за всички форми на образование и обучение.
8. Обезпечаване на качество на образованието, получено във висши училища, които имат филиали или франчайз курсове в чужбина, с подкрепата на националните агенции за осигуряване на качество, чрез засилено сътрудничество между агенциите за осигуряване на качество в изпращащите и приемащите държави, или като се позволи на регистрирани по EQAR агенции да оценяват институциите, предлагащи трансгранично или франчайз обучение, с цел да се отговори на опасения, свързани с качеството, и да се насърчи трансграничното сътрудничество и партньорското учене.

⁽¹⁾ Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в ПОО.

9. По-нататъшно прилагане на рамката EQAVET с цел да се изгради култура на осигуряване на качество както в рамките на държавите членки, така и между тях, в т.ч. на равнището на институциите, предоставящи ПОО, по-специално чрез полагане на усилия за установяване на национално равнище до края на 2015 г. — в съответствие с Комюникето от Брюж — на обща рамка за осигуряване на качество за институциите, предоставящи ПОО, която включва предоставяното в училище и в процеса на работа ПОО, както е подходящо в националния контекст.
10. Предприемане на необходимите действия с оглед на редовното оценяване на системите, мерките и инструментите за осигуряване на качество, за да се ускори непрекъснатото им развитие и да се подобри ефективността им.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА, КАТО ОТЧИТАТ СПЕЦИФИЧНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ИЗИСКВАНИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ СЕКТОРИ И НАЦИОНАЛНИТЕ ОСОБЕНОСТИ:

1. Да продължат да насърчават прозрачност и взаимно допълване на секторните подходи към осигуряването на качество, като се опират на европейските принципи за осигуряване на качество през призмата на ученето през целия живот, с оглед на осигуряване на резултатите за учащите се и подобряване на безпрепятственото преминаване между различните сектори на образованието и обучението. По-нататъшното развитие може да включва:
 - а) разширяване на използването на подход, основан на резултатите от ученето, при определянето, предоставянето и оценяването на знанията, уменията, компетенциите и квалификациите, опирайки се на Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и на основаните на кредити европейски инструменти, между които ECTS ⁽¹⁾ и ECVET ⁽²⁾;
 - б) поощряване на прозрачни механизми за осигуряване на качество, които се ползват от действащите рамки за осигуряване на качество и са в подкрепа на надеждни, валидни и достоверни методики и инструменти за оценяване при валидирането на неформалното и самостоятелното учене;
 - в) укрепване на връзките и сътрудничеството между заинтересованите страни в сферата на образованието и обучението и в сферата на труда, включително с цел да се развие нужното наблюдение и прогнозиране на уменията;
 - г) когато е уместно, включване на подходящи заинтересовани страни, в т.ч. служители, учащи се и работодатели — по линия на осигуряването на качество — във вземането на стратегически решения, изготвянето на квалификации и разработването, провеждането и наблюдението на програми с цел осигуряване на непрекъснато подобряване на качеството в институциите за образование и обучение.
2. Да използват потенциала на осигуряването на качество за подобряване на прилагането на национални квалификационни рамки, свързани с ЕКР.
3. На базата на протичащата в рамките на процеса от Болоня работа в сферата на висшето образование да използват потенциала на осигуряването на качество за повишаване на взаимното доверие и прозрачността като основа за отбелязване на напредък за по-бързото признаване на всички подходящи квалификации.
4. Като отчитат натрупания опит в сферата на висшето образование, да положат усилия за повишаване на транснационалната прозрачност на договореностите за осигуряване на качество в други сектори и на други равнища на образованието и обучението.
5. Да проучат механизми за осигуряване на качество с цел да се подобрят подходите по отношение на качеството на неформалното учене и ученето в процеса на работа, както е подходящо в националния контекст, като се опират наред с останалото на рамката EQAVET по целесъобразност.
6. Допълнително да проучат въпросите в областта на осигуряването на качество, които се отнасят до всички форми на онлайн учене, като например оценяването и сертифицирането на нови методи за преподаване и учене.
7. Да работят — особено в контекста на неотдавнашния доклад на Комисията за оценка на ЕКР и докладите ѝ за напредъка относно осигуряването на качество в ПОО и във висшето образование ⁽³⁾ — по посока на по-тясна координация и подобряване на EQAVET и европейските инструменти за осигуряване на качество във висшето образование, по-специално чрез включване на насочен към резултатите от ученето подход и с подкрепата на инструментите за прозрачност като Европейската квалификационна рамка, Europass и европейските системи за трансфер на кредити.

⁽¹⁾ Европейска система за трансфер и натрупване на кредити във висшето образование.

⁽²⁾ Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение.

⁽³⁾ Вж. приложението.

8. В рамките на отворения метод на координация да проучат възможностите държавите членки да укрепят собствените си механизми за осигуряване на качество и инициативи в областта на предучилищното образование, училищното образование и ученето за възрастни във връзка с натрупания опит в други сектори.
9. Да продължат да насърчават сътрудничеството в областта на осигуряването на качество на международно равнище във всички сектори чрез сътрудничество с международни организации, диалог по политиката с ключови международни партньори и партньорства с институции от целия свят.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

1. Да продължи да подобрява връзките и полезните взаимодействия между европейските инструменти за прозрачност, които са в помощ на осигуряването на качество, признаването и мобилността, като се стреми към по-голямо допълване и сближаване между тези инструменти, включително като направи обзор на консултациите във връзка с Европейското пространство за умения и квалификации.
 2. Да продължи да укрепва партньорското учене чрез европейско сътрудничество по въпросите на осигуряването на качество във всички сектори, в т.ч. с помощта на финансиране по програмата „Еразъм+“.
 3. Да проучи възможности за подкрепа на държавите членки в разработването на техни механизми за осигуряване на качество, така че да се предвидят различни методи за преподаване и учене или тези механизми да могат да се прилагат и в различни сектори и равнища на образованието и обучението.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ

Политически контекст

1. Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2001 г. относно европейско сътрудничество при оценката на качеството в училищното образование ⁽¹⁾.
2. Стандарти и насоки за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование, приети през 2005 г., и ангажимент за преразглеждане на същите, заявен от министрите, участвали в министерската конференция във връзка с процеса от Болоня, състояла се в Букурещ на 26—27 април 2012 г.
3. Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2006 г. относно европейско сътрудничество при осигуряването на качество във висшето образование ⁽²⁾.
4. Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот, и по-конкретно общите принципи за осигуряване на качеството на висшето и професионалното образование, съдържащи се в приложение III ⁽³⁾.
5. Заключение на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението за периода до 2020 г. („ЕСЕТ 2020“) ⁽⁴⁾.
6. Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение ⁽⁵⁾.
7. Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 19 ноември 2010 г. относно приоритетите за засилване на европейското сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение за периода 2011—2020 г. ⁽⁶⁾.
8. Заключение на Съвета от 28 ноември 2011 г. относно модернизацията на висшето образование ⁽⁷⁾.
9. Резолюция на Съвета от 28 ноември 2011 г. относно обновената европейска програма за учене за възрастни ⁽⁸⁾.
10. Препоръка на Съвета от 20 декември 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ⁽⁹⁾.
11. Заключение на Съвета от 15 февруари 2013 г. относно инвестициите в образование и обучение — отговор на съобщението „Преосмисляне на образованието: инвестиране в умения за постигане на по-добри социално-икономически резултати“ и на годишния обзор на растежа за 2013 г. ⁽¹⁰⁾.
12. Заключение на Съвета от 25 ноември 2013 г. относно глобалното измерение на европейското висше образование ⁽¹¹⁾.
13. Регламент (ЕС) № 1288/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на „Еразъм +“ — програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта ⁽¹²⁾.
14. Заключение на Съвета от 24 февруари 2014 г. относно ефикасно и новаторско образование и обучение за инвестиране в уменията — в подкрепа на европейския семестър 2014 г. ⁽¹³⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 60, 1.3.2001 г., стр. 51.

⁽²⁾ ОВ L 64, 4.3.2006 г., стр. 60.

⁽³⁾ ОВ С 111, 6.5.2008 г., стр. 7.

⁽⁴⁾ ОВ С 119, 28.5.2009 г., стр. 2.

⁽⁵⁾ ОВ С 155, 8.7.2009 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ С 324, 1.12.2010 г., стр. 5.

⁽⁷⁾ ОВ С 372, 20.12.2011 г., стр. 36.

⁽⁸⁾ ОВ С 372, 20.12.2011, стр. 1.

⁽⁹⁾ ОВ С 398, 22.12.2012 г., стр. 1.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 64, 5.3.2013 г., стр. 5.

⁽¹¹⁾ ОВ С 28, 31.1.2014 г., стр. 2.

⁽¹²⁾ ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 50.

⁽¹³⁾ ОВ С 62, 4.3.2014, стр. 4.

Друг контекст

1. Европейски доклад от май 2000 г. относно качеството на училищното образование: шестнадесет показатели за качество.
 2. Проучване на „Евридика“: оценка на училищата, предоставящи задължително образование в Европа, 2004 г.
 3. Доклад на групата на високо равнище за модернизиране на висшето образование от юни 2013 г. относно подобряването на качеството на преподаването и ученето в европейските висши училища.
 4. Проучване от 2013 г. относно осигуряването на качество в ученето за възрастни и доклада на тематичната работна група по качеството в ученето за възрастни от 24 октомври 2013 г.
 5. Доклад от 19 декември 2013 г. на Комисията до Европейския парламент и до Съвета за оценка на Европейската квалификационна рамка (ЕКР) — Изпълнение на Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот.
 6. Доклад от 28 януари 2014 г. на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно напредъка в осигуряване на качество на висшето образование.
 7. Доклад от 28 януари 2014 г. на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно изпълнението на Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение.
-